

UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRO

PROJEKTO „PEDAGOGŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO IR PERKVALIFIKAVIMO SISTEMOS PLĖTRA (II ETAPAS)“

NR. VP1-2.2-ŠMM-02-V-01-009

Kvalifikacijos tobulinimo programa

Stażuotės Šveicarijoje programos parengimo ir įgyvendinimo paslaugos

Programa vykdoma ne Lietuvos Respublikoje

STAŽUOTĖS ŠVEICARIJOJE ATASKAITA

Ugdymo plėtotės centras, įgyvendindamas projektą „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemos plėtra (II etapas)“ (toliau – projektas), finansuojamas iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksnių programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ VP1-2.2-ŠMM-02-V priemonę „Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo institucijų ir aukštųjų mokyklų pedagoginio personalo kvalifikacijos tobulinimas“. Projekto kodas VP1-2.2-ŠMM-02-V-01-009.

1. Stažuotės šalis: **Šveicarija**
2. Stažuotės data: 2014 m. kovo 09 – 15 d.
3. Stažuotės dalyvių tikslinė grupė:

Eil. Nr.	Tikslinė grupė	Dalyvių sk.
1.	Pedagogai	12

4. Stažuotės metu aplankytos institucijos:

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas	Vizito data	Institucijos kontaktiniai asmenys (vardas, pavardė, pareigos, el. Paštas)
1.	„Ecole Benedict Geneve“ (Benedikto vidurinė mokykla)	Kovo 10 d.	Lamine Lakhoua Administracijos direktorius Tel. +41 22 344 74 54
2.	„Association Genevoise des Ecoles Privees“ (Šveicarijos privačių mokyklų asociacija)	Kovo 10 d.	<i>Mark Hatton</i> Administracijos direktorius Tel: +4122 906 94 94
3.	„Organisation européenne pour la recherche nucléaire“ (Europos Branduolinių Mokslinių tyrimų Organizija (CERN))	Kovo 11 -13 d.	<i>Marina Savino</i> , programos koordinatore Tel: +41 22 767 61 11 Marina.Savino@cern.ch
4.	„Gymnase de Morges“ (Morgo	Kovo 14 d.	<i>Véronique Mariani</i>

	gimnazija)		<i>Direktore</i> Tel: 021 316 04 20 gymnase.morges@vd.ch
5.	„Ecole Internationale de Geneve“ (Tarptautinė Ženevos Mokykla)	Kovo 14 d.	Conrad Hughes, Direktorius švietimo klausimais +41 22 787 24 00 education.fdn@ecolint.ch

Kovo 9 – 15 d. buvo organizuota stažuotė į Šveicariją, kurios tikslas- supažindinti su Šveicarijos švietimo sistema. Šios šalies mokytojai bendradarbiauja organizuodami įvairiausias integruotas pamokas, integruotus projektus, kuria e-klases, dalinasi sukaupta medžiaga su visais mokytojais e-aplinkoje. Šveicarijos švietimo institucijos turi įvairias e-bazes, kurios suteikia galimybę dalintis medžiaga, jauniems mokytojams diskutuoti tarpusavyje, semtis patirties. Mokyklų bendradarbiavimas su išorės partneriais vykdomas mokyklų ir mokytojų iniciatyva, taip pat vykdydami Europos Sąjungos projektus. Mokyklos stengiasi organizuoti kuo daugiau integruotų pamokų už mokyklos ribų. Jų įgyvendinimui organizuojamos įvairios išvykos, stovyklos, bendradarbiaujama su rašytojais, verslininkais, skatinamas įvairių profesijų pažinimas mokykloje. Mokiniai bendradarbiauja vykdydami mokytojų užduotis, dažniausiai jie dirba poromis (įgyvendina jungtinius projektus), grupėmis (yra taikoma daug darbo grupėmis metodų, asmeninio vaikų darbo grupėje įsivertinimo metodų, skatinančių suvokti savo indėlį darbe, kuriame teko bendradarbiauti. Yra nemažai metodų, kurie dirbant darbo grupėje skatina bendrumą, atsakomybę, tad vaikas dažniausiai negali atsisakyti tokio darbo, nes jaučia savo atsakomybę. Pastebima, kad mokiniai prie visų metodų yra įpratę, nėra jokių darbo nesklandumų, vaikai visada žino, ką daryti. Mokiniais pamokos metu yra paaiškinama, ką turės daryti ir kaip.

Šveicarijoje yra organizuojama švietimo bei pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sistema nacionaliniame, regioniniame bei instituciniame lygiuose:

Regioninis (Kantonų) kontekstas. Kiekviename Šveicarijos kantone (administracinis vienetas) kasmet vyksta mokytojų konferencijos, skirtos svarbiausių su ugdymo procesu susijusių problemų iškėlimui ir aptarimui, kuri kiekvienais metais būna pasirenkama vis kita. Konferencijose nagrinėjama bendra Šveicarijos švietimo sistema ir lyginami skirtingi jos bruožai skirtinguose kantonuose. Taip pat yra skiriamas didelis dėmesys bendravimui ir bendradarbiavimui tarpusavyje bei savęs įsivertinimui. Kiekvienos konferencijos rezultatai, priimti sprendimai ar pasiūlymai delegatų yra pristatomi bendroje visų Šveicarijos mokymo įstaigų konferencijoje „Mokymo proceso

organizavimo kongresas“ (Congress Organizing Education). Praėjusiais metais ji vyko birželio 13-14 dienomis Bazelyje, Bazelio Edukologiniame universitete (University of Teacher Education Basel). Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas sociologiniams iššūkiams: tyrimams, analizėms bei pastebėjimams, susijusiems su socialiniu mokyklos ir ją supančios aplinkos gyvenimu. Nors buvo manoma, jog mokykla kuo toliau, tuo mažiau užiims laiko mūsų gyvenime, pastebėta, kad mokymo įstaigos turi vis didesnę reikšmę, ugdant jauną žmogų. Mokyklose mokoma ne tik bendrųjų disciplinų, bet vis daugiau dėmesio skiriama ugdyti jaunuolių savimonę, toleranciją, supažindinti su žmogaus teisėmis bei pareigomis ar verslo pasauliu. Spartėjant gyvenimo tempui ir tėvams neskiriant užtektinai dėmesio savo vaikams, mokiniai vis daugiau laiko praleidžia mokyklose tarp bendraamžių ir mokytojų. Pamačius šias tendencijas buvo svarstyta kaip ugdymo procesą padaryti labiau efektyviu t.y., kaip į jį labiau įtraukti pačius mokinius, kaip ugdyti jų savimonę, savišvietą bei socialinius įgūdžius. Šioje konferencijoje pranešimus skaitė ne tik mokytojai iš Šveicarijos, bet taip pat ir užsienio svečiai Prof. Dr. Moritz Rosenmund iš Vienos bei Prof. Dr. Christine Musselin iš Paryžiaus.

Institucinis kontekstas. Šveicarijoje mokytojai yra skatinami kuo daugiau bendradarbiauti tarpusavyje, su mokiniais ar tėvais. Didelis dėmesys skiriamas bendradiscipliniškumui, pavyzdžiui, keli pedagogai gali būti vieno mokomo dalyko (pvz. Matematikos) mokytojais ir pristatyti skirtingas temas ar tą pačią, bet iš kitos disciplinos perspektyvos. Dėl to daugelis pamokų apima kelis dalykus: matematiką ir informacines technologijas, gamtos mokslus, kalbą ir kultūrą ir panašiai. Daugelis mokytojų puikiai sugeba prisitaikyti, bendradarbiauti bei mokytis iš kolegų ir mokinių. Tokiam kokybiškam mokymui užtikrinti yra dažnai rengiamos Šveicarijos mokytojų konferencijos, suvažiavimai ar susitikimai, kuriuose aptariamos didžiausios iškilusios bėdos ar grėsmės, dalinamasi patirtimi. Taip pat mokytojai yra skatinami dalyvauti bendrose pedagogų ir mokinių projektinėse veiklose, konkursuose ar stovyklose. Tokiu būdu ugdomas ne tik jaunuolis, bet taip pat ir pedagogas, mokiniai labiau įsitraukiami į ugdomojo proceso sudarymą. Pastaruoju metu labai populiarus interaktyvus mokymas ir mokymasis. Daug mokytojų filmuoja savo pamokas ir kelia jas į internetą, kuriami internetiniai puslapiai su laisvai prieinama mokomąja medžiaga, pastabomis ir pasiūlymais. Interaktyvus mokymas suteikia didelę naudą abiem pusėms: mokytojai gali dalintis savo idėjomis tarpusavyje, lengviau ir greičiau pateikti reikiamą medžiagą, sujungti kelias disciplinas, palyginti dėstomus dalykus. Mokiniai tuo tarpu turi galimybę mokytis savarankiškai namie susirgus ar išvažiavus, gali išsiaiškinti temą, nesuprastą pamokoje ar dar labiau pagilinti žinias.

Nacionalinis kontekstas. Mokytojai skatinami dalyvauti nuo 2000 metų UNESCO organizuojamoje Tarptautinėje Mokytojų Programoje (International Teacher's Programme, ITP), kuri jungia mokytojus iš įvairių pasaulio valstybių: Brazilijos, Kanados, Pietų Afrikos, Šveicarijos ir JAV. Programos esmė: mokytojai yra suskirstomi į Pietų ir Šiaurės komandas ir valdo simuliacijos pagrindu sukurtą išgalvotą valstybę. Didžiausias dėmesys yra skiriamas ekologinėms, ekonominėms, socialinėms ir politinėms problemomis spręsti. Mokytojai turi daug dirbti bendradarbiaudami tarpusavyje, spręsti įvairias užduotis, susijusias su šiomis problemomis, simuliacijos pagalba jas bandoma atvaizduoti kuo tikroviškiau. Taip pat sprendžiamos realaus laiko problemos, sukonstruotos simuliaciniame pasaulyje ir yra ieškoma alternatyvių sprendimo būdų. Kompiuterinė simuliacinė programa sukonstruoja išgalvotą pasaulį su didžiule makro duomenų baze, kuri leidžia geriau patirti, suprasti ir analizuoti kiekvieno atlikto veiksmo pasekmes. Šiuo metodu yra ugdomas pedagogų gebėjimas spręsti problemas ir kritinis mąstymas.

Kovo 10 d.

„**Ecole Benedict Geneve**“ (Benedikto vidurinė mokykla) (<http://www.ecole-benedict.ch/>). Mokykloje susitikome su mokyklos administracijos direktoriumi Lamine Lakhoua ir mokyklos mokytojais, stebėjome pamokas ir mokyklos aplinkas, dalyvavome apskrito stalo diskusijoje. Mokykloje mus pasitiko jaukios aplinkos, kuriose šviesios erdvės išpuoštos vaikų įvairiais meniniais kūriniais.

Tai privati aukštesniojo vidurinio ugdymo mokykla. Jos išskirtinumas — mokiniai yra mokomi mažose (10-15 moksleivių) grupėse. 2013 metais mokykloje mokėsi 150 mokinių. Vienerių mokslo metų kaina — 15 tūkst. Fr. (~42 tūkst. Lt)

Pagrindinis dėmesys šioje mokykloje skiriamas asmenybės ugdymui, organizaciniui mokymuisi ir mokymosi kokybės gerinimui. Siekiama užtikrinti tėvų stiprų įsitraukimą į mokymosi procesą bei suteikti visus reikalingus resursus. Mokiniai yra mokomi gamtos, humanitarinių bei kalbų mokslų (dažniausiai trijų) 9-12 klasėse. Pamokos vyksta nuo pirmadienio iki penktadienio, nuo 8 iki 16 valandos, išskyrus trečiadienį, kuriuo metu nuo 15:30 yra privačių konsultacijų laikas. Taip pat yra galimybė už papildomą mokestį mokytis su verslu susijusių pamokų.

Mokykla užtikrina aukštą mokslo kokybę, nes leidžia tęsti aukštesniąsias vidurines studijas bei siekti „Swiss Maturity“ bei „Diploma of Commerce“ diplomų, be kurių neįmanoma įstoti į geriausias Šveicarijos universitetus. Ši mokymo įstaiga taip pat priklauso „Benedict“ grupei, kuri jungia pradinio ugdymo mokyklas bei yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį su pradinio ugdymo mokykla „Nouvelle Ecole Farny“.

Mokyklos bendruomenė bando integruoti įvairiausias netradicinius, naujoviškus ugdymo metodus.

„**Association Genevoise des Ecoles Privées**“ (Šveicarijos privačių mokyklų asociacija) (<http://www.agep.ch/>). Susitikimas su asociacijos administracijos direktoriumi Mark Hatton.

Šveicarijos Privačių Mokyklų Asociacija (AGEP) — organizacija, jungianti visas privačias ugdymo įstaigas Šveicarijoje. Pagrindinis šios asociacijos tikslas — užtikrinti mokslo kokybę ir idealią aplinką mokiniams, bendradarbiaujant mokykloms, Šveicarijos Ekonomikos, Švietimo ir Mokslinių Tyrimų ministerijai bei mokiniams ir jų tėveliams. AGEP yra nepriklausoma nuo ministerijos bei mokyklų ir dirba su visomis mokyklomis-narėmis. Darbuotojai yra patarėjai, dirbantys su mokyklų vadovais ir mokytojais. Pagrindinės veiklos formos – įvairūs projektai, seminarai, mokymai, konferencijos, darbas mokymo grupėse, bendradarbiavimas su verslo įmonėmis.

Šios organizacijos narėmis yra 44 Ženevos mokyklos ir tai yra viena gausiausių ir svarbiausių grupių AGEP organizacijoje. Šio miesto mokyklos pripažįstamos kaip vienos geriausių visoje Šveicarijoje, nes užtikrina puikiai subalansuotą ugdymo planą. Mokiniams yra suteikiamos geriausios galimybės siekti tiek akademinį, tiek asmeninių aukštumų ir jie pasiruošia sėkmingam tolimesniai gyvenimui. Siekiant palaikyti gera mokinių sveikatą bei savijautą, svarbią dalį ugdymo

plane užima sportiniai užsiėmimai ir kita popamokinė veikla. Pavyzdžiui, žiemos atostogų metu populiarus slidinėjimo išvykos į kalnus, mokslų metų metu — ekskursijos į kitus miestus ar šalis.

Kovo 11 d.

„**Organisation européenne pour la recherche nucléaire**“ (Europos Branduolinių Mokslinių tyrimų Organizacija (CERN)) (<http://home.web.cern.ch/fr>). Susitikome su programos koordinatorė Marina Savino, Dr. Rudiger Voss (CERN), Ryčiu Paulausku, Lietuvos ambasadoriumi Šveicarijoje, Jūri Seilenthal, Estijos ambasadoriumi Šveicarijoje ir Rolf Heuer (CERN).

Dr. Mick Storr, CERN'o mokymų skyriaus vadovas, pristato Lietuvos ir Estijos fizikos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programą. Jo pranešimo esmė - mokytojų profesinio tobulinimosi programa CERN'e - tai būdas įkvėpti naują fizikų kartą.

Profesorius Jonathan Richard Ellis, fizikas teoretikas, papasakoja apie CERN'ą. CERN'o misija yra plėsti mokslo žinių ribas, kurti naujas technologijas ir rengti mokslininkus rytdienai. CERN'as buvo įkurtas 1954 metais. Pagrindinis mokslinis iššūkis - suprasti, kas vyko pirmosiomis sekundėmis po Didžiojo Sprogimo.

Profesorius Daniel Denegri savo pranešime "Introduction to PP: the LHC project - from the Big Bang to the discovery of the Higgs boson" bando ieškoti atsakymo į klausimą "Kas iš tikro yra materija?". Jis pasakoja Didžiojo hadronų greitintuvo atsiradimo istoriją, eksperimentus ir atradimus ir, žinoma, apie Higgso bozono atradimą, už kurį Fransua Engleras (François Englert) ir Piteris Higgas (Peter Higgs) buvo apdovanoti fizikos Nobelio premija 2013 metais.

Popiet vykstame į SM 18. Tai yra unikalus įrenginys, skirtas testuoti magnetus ir įrangą labai žemoje temperatūroje (-271 C) ir tekant labai stipriai - 20 kA stiprio srovei. SM 18 testuoja superlaidžių magnetų savybes horizontalioje ir vertikalioje plokštumoje.

Po to vykstame į ATLAS'ą. ATLAS'as - tai yra vienas iš septynių Didžiąjame Hadronų greitintuve vykdomų elementariųjų dalelių eksperimentų. ATLAS'o detektorius yra 45 metrų ilgio, 25 metrų pločio ir sveria 7000 tonų. ATLAS'as tiria tamsiosios materijos paslaptis, analizuodamas ypatingai aukštų energijų dalelių srautų susidūrimus. Būtent ATLAS'as dalyvavo Higgso bozono atradime.

Paskutinis šios dienos vizitas į Globe ir į Microcosme. Globe - mokslo ir inovacijų gaublys - yra CERN'o mokslo ir inovacijų emblema. Šis 27 metrų aukščio ir 40 metrų skersmens gaublys, unikalus kraštovaizdžio elementas, puikiai matomas ir dieną, ir naktį, simbolizuoja Žemę. Tai naujausia CERN'o visuomenės informavimo priemonė apie CERN'o darbą ir pasiekimus moksle, elementariųjų dalelių fizikoje, naujas technologijas ir jų diegimą kasdieniniame gyvenime.

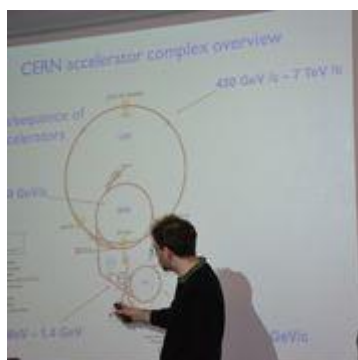
Pirmame Globe aukšte interaktyvi paroda "Dalelių Visata" lydi lankytojus nuo Didžiojo Sprogimo akimirkos iki dabarties momento.

Vesdamas nuo labai didelių ir neįmanomai mažų dalelių, Mikroskosmas leidžia lankytojams suprasti materijos paslaptis. Šioje parodoje galima apžiūrėti dalelių greitintuvų ir detektorių modelius ir išsiaiškinti, kaip jie veikia. Apstulbina panoraminis filmas, aiškinantis Visatos plėtimąsi po Didžiojo sprogimo iki galaktikų susidarymo.

Kovo 12 d.

Lankomės CERN greitintuve. klausomės Dr. Simone Gilardoni pranešimo apie greitintuvus. Didysis hadronų greitintuvas (LHC, [Large Hadron Collider](#)) yra vienas iš didžiausių ir brangiausių mokslo instrumentų pasaulyje. Jis priklauso Šveicarijoje veikiančiai Europos dalelių fizikos laboratorijai [CERN](#), o greitintuvo mokslininkų kolektyvą sudaro net 10 000 specialistų.

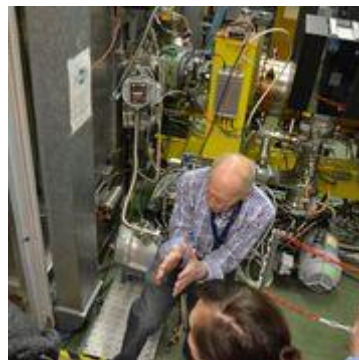
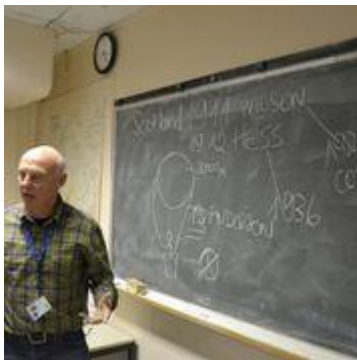

Apie CERN'o kompiuterizaciją pasakoja John Apostolakis, pasaulinio LHC kompiuterių tinklo darbuotojas. Pasaulinis LHC kompiuterių tinklas (WLCG) jungia pasaulio mokslinius kompiuterių centrus. Jis buvo sukurtas 2002 metais saugoti, platinti ir analizuoti 15 petabaitų (15 milijonų gigabaitų) duomenų, generuojamų kiekvienais metais Didžiajame hadronų priešpriešinių srautų greitintuve (LHC). 1999 metais, kai prasidėjo CERN'o kompiuterinės sistemos kūrimas, greitai tapo aišku, kad reikalingas kur kas didesnis skaičiavimo pajėgumas, negu buvo numatyta projekte.

Taip buvo sukurta unikali LHC skaičiavimų paslauga - Grid (Tinklelis). Jis dabar jungia tūkstančius kompiuterių ir duomenų saugojimo sistemų daugiau nei 140 kompiuterių centrų 35 šalyse. Šie kompiuterių centrai yra išdėstyti "pakopomis" ir suteikia daugiau nei 8000 fizikų realaus laiko prieigą prie LHC duomenų. Tinklas leidžia vartotojams apdoroti, analizuoti ir tam tikrais atvejais saugoti LHC duomenis.

WLCG yra didžiausias pasaulyje kompiuterių tinklas. Jį sudaro du pagrindiniai tinklai - Europos Tinklo Infrastruktūra Europoje ir Atviras Mokslo Tinklas JAV - tačiau prie tinklelio taip pat yra prisijungę regioniniai ir nacionaliniai tinklai (pavyzdžiui, TWGrid Taivano ir ES IndiaGrid, kurie palaiko tinklo infrastruktūros objektus Europoje ir Azijoje).

Ispano fiziko teoretiko Dr. Diego Blas Temino paskaita apie kosmologiją. Kosmologija yra teorinė astronomijos šaka, tirianti Visatą kaip visumą, jos geometrinę struktūrą, medžiagos ir laukų struktūrą, Visatos susidarymą ir evoliuciją. Ji remiasi kitų astronomijos šakų, taip pat elementariųjų dalelių ir fizikinių laukų fizikos tyrimų rezultatais.

Visata atsirado iš milžiniško sprogo. Tas sprogo sukėlė materijos plėtimąsi, matomą dabar. Pavyzdžiui, galaktikos – tai debesys, kuriuos sudaro šimtai milijardų žvaigždžių, ir jos tolsta vienos nuo kitų, pradinio sprogo jėgos stumiamos. Pati sprogo

teorija grindžiama prielaida, jog galaktikos tolsta viena nuo kitos. Šį teiginį patvirtina stebimų galaktikų šviesos spektro poslinkis, aprašomas Hablo dėsniumi.

Toliau klausomės Dr. Simone Gilardoni pranešimo apie greitintuvus. Jis pasakoja apie tai, kaip buvo statomas Didysis Hadronų greitintuvas ir kaip jis veikia. LHC montavimas užtruko 15 metų prie jo dirbo daugiau nei 2000 fizikų iš 34 pasaulio šalių. 50-100m. gylyje buvo iškastas 27 kilometrų ilgio riestainio formos tunelis ir į jį buvo prikišta daug super magnetų, kurie sukuria magnetinį lauką, daug kartų didesnį už Žemės. Didysis hadronų greitintuvas nėra horizontalus, jis yra nukreiptas kampu. Tunelis pastatytas geologiniame sluoksnyje, kuris vadinasi "Molasse". Jis turi 8 nepriklausomus sektorius, sudarytus iš 8 tiesių atkarpų ir 8 arkų.

Kovo 13 d.

Diena prasideda dalelių fizikos Dr. Sparsh Navin paskaita apie elementariųjų dalelių taikymą medicinoje.

Pastaraisiais dešimtmečiais remiantis fizikos atradimais buvo sukurta daug diagnostikos ir gydymo metodų. Vienas žymiausių pavyzdžių yra pozitronų emisijos tomografijos metodas (PET), kuris atsirado medikų bendruomenėje, tačiau ši technologija buvo pasiskolinta iš dalelių fizikos.

Dr. Piotr Traczyk savo paskaitoje pasakoja apie kompaktišką miuonų solenoidinį detektorių (CMS).

Kai susidūrimo energija virsta mase, atsiranda naujos dalelės, kurios fiksuojamos ir identifikuojamos Kompaktiškame Mionų Solenoido dalelių detektoriuje (CMS). Šio detektoriaus duomenis analizuoja viso pasaulio mokslininkai ir bando sukurti pirmojo akimirksnio po Didžiojo Sprogimo vaizdą.

Kovo 13 d. švietimo ir mokslo ministras Dainius Pavalkis lankosi moderniausiame pasaulyje Europos branduolinių tyrimų centre CERN ir susitinka su čia dirbančiais lietuviais bei CERN mokytojų programos dalyviais iš Lietuvos. D. Pavalkis akcentuoja aktyvaus Lietuvos bendradarbiavimo dalyvaujant priešakiniuose tarptautinių mokslinių tyrimų ir edukacijos projektuose svarbą. Kaip pabrėžia D. Pavalkis, aktyvus bendradarbiavimas su stipriausiu pasaulyje mokslo centru atveria lietuviams galimybes dirbti su naujausiomis idėjomis ir mokslinė įranga ne tik branduolinės fizikos, bet ir informacinių technologijų srityje.

Popiet vykstame į Jungtinių tautų biurą Ženevoje (UNOG). Mus lydi Lietuvos ambasadoriaus Šveicarijoje Ryčio Paulausko ministras patarėjas Artūras Gailiūnas.

Kovo 14 d.

Lankėmės **Tarptautinėje Ženevos mokykloje** — tai pati seniausia (įkurta 1924 metais) ir didžiausia (4300 moksleivių) tarptautinė mokykla pasaulyje, kurioje mokome vaikai nuo pradinių klasių iki mokyklos baigimo. Mokykla užtikrina aukštos kokybės mokymo programas anglų, prancūzų ar dvikalbėse klasėse. Kiekvienam vaikui yra sudaromas mokymosi planas, atsižvelgiant į jo kultūrinius ir asmeninius skirtumus. Mokymosi kainos siekia 25-32 tūkst. CHF. (71-91 tūkst. LTL), be papildomų mokesčių.

Ši mokymosi įstaiga vienija tris mokyklas (La Grande Boissiere, La Chataigneraie, Campus des Nations), kurios yra išsidėsčiusios skirtingose miesto vietose, siūlo skirtingą mokymosi

aplinką, kalbą, bet tas pačias mokymosi programas ir vertybes. Mokymosi įstaigoje galima baigti geriausias Šveicarijoje bei visame Pasulyje pripažįstamas programas: Tarptautinio Bakalaureto, *Maturite Suisse*, *IGCSE*, *Diplome National du Brevet*.

Mokykla dalyvauja Specialiųjų Mokymosi Poreikių programoje, kuri užtikrina visų moksleivių lygiavertį įsitraukimą į mokymosi procesą. Ši programa sudaryta iš dviejų dalių. Pirmoji programa „*Learning Support*“ padeda vaikams su lengvais ir vidutiniais mokymosi sutrikimais. Mokymosi procesas organizuojamas mažose grupėse, jį veda specialiųjų poreikių specialistas, didžiausias dėmesys yra skiriamas skaitymo ir skaičiavimo sutrikimams mažinti. Antroje programa padeda vaikams su vidutiniais ir sunkiais mokymosi sutrikimais. Klasės yra sudaromos daugiausiai iš 8 vaikų, bet neperžiangiant mokytojų ir mokinių santykio 1:2. Juos moko tik aukščiausios kvalifikacijos mokytojai, labai didelis dėmesys yra skiriamas individualiam darbui tik su mokytoju ar labai mažose grupėse.

Lankėmės **Morgo gimnazijoje** — aukštesniojo vidurinio mokymo gimnazija, ruošianti vaikus universitetinėms studijoms. Pagrindinis mokyklos tikslas — išugdyti ne tik gerai akademiškai paruoštus vaikus, bet taip pat padėti jiems išsiugdyti savo asmenines savybes. 2012 metais mokykloje buvo 59 klasių komplektai, mokėsi 1240 mokinių nuo 15 iki 22 metų amžiaus.

Mokykla įkurta 1992 metais ir nuo to laiko siekia suteikti mokiniams laisvę reikštis savarankiškai ir priimti gyvenimo iššūkius. Mokiniam nuo pat įstojimo į gimnaziją (9 klasė) leidžia savarankiškai rinktis daugumą dalykų, bet didelis dėmesys yra skiriamas kalboms (privalomos yra bent dvi — prancūzų ir anglų) bei sportiniams užsiėmimams. Tam tikslui 2003 metais įrengta visiškai nauja 14 tūkstančių žiūrovų talpinanti sporto salė, kuria taip pat naudojasi apylinkių gyventojai ir įvairių sporto šakų atstovai.

Mokykloje taip pat vykdoma aktyvi popamokinė veikla — vyksta dramos, muzikos, dailės, chorų užsiėmimai. Mokiniai taip pat yra skatinami užsiimti projektine veikla, kuri apjungtų kelias mokymosi disciplinas ar būtų orientuota į verslą. Jiems padeda ir konsultuoja mokytojai, mokslininkai ar verslininkai.

Apibendrinimas:

Dalyviai susipažino su Šveicarijos edukacine sistema per įvairias perspektyvas: praktiškai buvo stebėtos pamokos, lankytasi įvairios mokyklose, aplankytas CERN. Dalyviai stebėjo, daug integruotų pamokų, kuriose Šveicarijos mokytojai pasidalino, naudojamomis ugdymo metodikomis. Dalyviai stebėjo įvairias aplinkas, girdėjo įdomius projektų, kurių idėjos gali būti puikiai pritaikytos Lietuviškose mokyklose. Diskusijų metu dalyviai galėjo pasidalinti savo patirtimis ir pasilyginti, kartu su Šveicarijos kolegomis. Akivaizdu, kad Šveicarijos mokyklose, skiriama, daug dėmesio tiesioginiam bendravimui ir bendradarbiavimui, grįžtamajam ryšiui, įtraukimui tėvų į veiklas. Iš Šveicarijos dalyviai grįžo praturtėję įvairiomis idėjomis, išvalgomis ir sustiprinę savo pasitikėjimą veikti.

Verslo plėtros direktorė

(Pareigos)

Kristina Kuznecova

(Parašas) A.V.

(Vardas ir pavardė)